Kurs : SSP (SPC)

Wykład 4

Temat: Elementy t. prawdop. i st. matem. w zastosowaniach SPC c.d.

Kontynuacja opisu procedury

(4°). Na podstawie próby prostej dla danej P.G. i jej cechy X,

$$(x_1, x_2 \ldots x_n) = (X_1, X_2 \ldots, X_n)(\omega_0)$$

próbujemy ustalić rozkład X.

Na tym etapie stosuje się metody dystrybuanty empirycznej lub histogramu.

dystrybuanta empiryczna

$$\mathbb{R} \ni t \longrightarrow S(\omega_0, t) \overset{df}{=} \frac{1}{n} \left| \{ j : x_j < t \} \right|$$

(Patrz listy)

Można udowodnić, że

$$P(\{\omega \in \Omega : S(\omega, t) \longrightarrow F(t)\}) = 1,$$

zatem dla odp. dużych n,

$$\underbrace{S(\omega_0, t) \simeq F(t)}$$

Histogram

rodzaj wykresu słupkowego: na osi poziomej przedziały liczbowe danych empirycznych (p.p.), na osi pionowej # obserwacji przypisanych do danej klasy.

Bardzo często przy konstrukcji histogram od razu konstruuje się dystrybuantę empiryczną (tzw. wartości skumulowane)

Przykład.

Dla P.G. z cechy X pobrano p.p.:

24.975, 24.970, 25.014, 25.010, 25.010, 24.967
25.012, 25.014, 25.018, 24.993, 24.992, 25.072
24.991, 24.950, 25.042, 25.020, 24.925, 25.007
25.031, 25.090, 24.960, 24.968, 24.957, 25.031
24.985, 24.997, 24.995, 25.007, 24.991, 25.033

$n = 30$

Wybieramy wartość najmniejszą - 24.900 jako początkową i największą - 25,100 i długość powstałego odcinka dzielimy na przedziały jednakowej długości, np. 0,02.

Dla każdego takiego przedziału zliczamy # x_i z p.p.

Postawiemy:

klasa	$\# x_j'$	skumulowane #	$S(w_0, t)$ $n=30$
(24,9000, 24,920>	0	0	0
(24,920, 24,940>	1	1	$\frac{1}{30}$
(24,940, 24,960>	3	4	$\frac{4}{30}$
(24,960, 24,980>	5	9	$\frac{9}{30}$
(24.980, 25.000>	6	15	$\frac{15}{30}$
(25.000, 25.020>	9	24	$\frac{24}{30}$
(25.020, 25.040>	3	27	$\frac{27}{30}$
(25.040, 25.060>	1	28	$\frac{28}{30}$
(25.060, 25.080>	1	29	$\frac{29}{30}$
25.080, 25.100	1	30	1

Sporządź wykres histogramu i dystr. empirycznej.

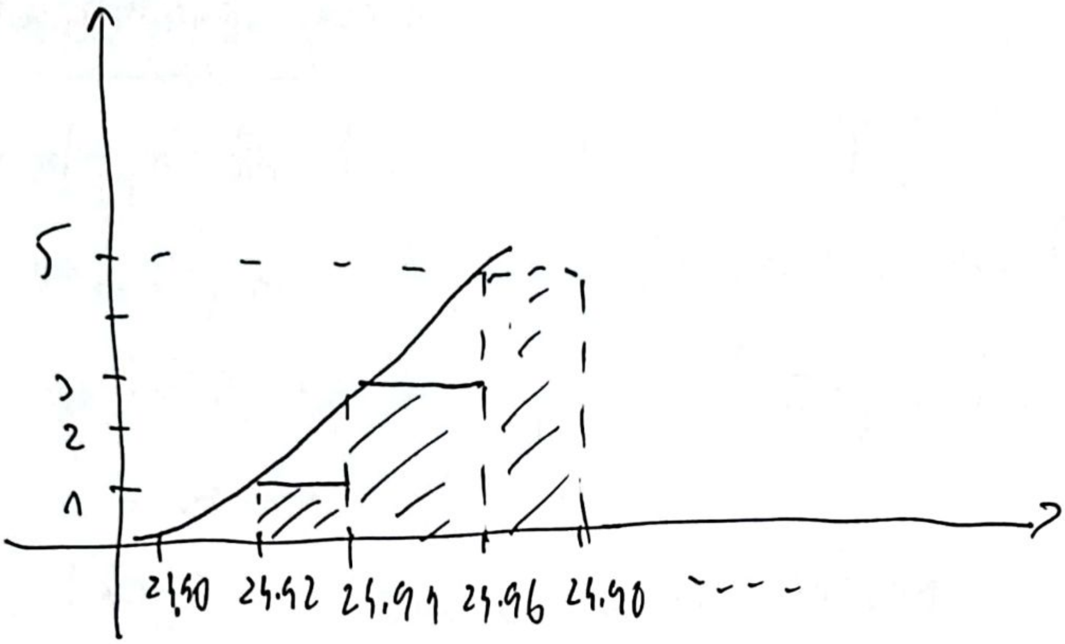

<u>Obwiednia</u> histogramu daje przybliżoną postać f. gęstości (o ile X ma rozkład ciągły)

<u>Podobnie dla</u> $S(w_0, t)$. (Dokończyć).

(VI) Na ogół na etapie (V) ustalamy tylko:

- rodzaj rozkładu (dyskretny, ciągły)
- dla ustalonego rozkładu nie znamy parametrów,

czyli np. wiemy, że $X \in N(m, \sigma^2)$, ale $m = ?$, $\sigma^2 = ?$.

Ustalenie parametrów przebiega metodą ESTYMACJI (przedziałowej).

Idea estymacji przedziałowej

Pamiętamy, że dla P.G. z cechą X i P.P.

$(x_1, \dots, x_n) = (X_1, \dots X_n)(\omega_0)$, metodą (V)

ustaliliśmy typ rozkładu X, $F(~~t~~, \Theta)$, gdzie

Θ nieznana wartość parametru.

Należy: (i) skonstruować dwie statystyki

$$Z_1 = f_1(X_1, \dots, X_n), \quad Z_2 = f_2(X_1, \dots, X_n)$$

$$\omega \in \Omega, \quad Z_1(\omega) \leq Z_2(\omega)$$

(ii) ustalić $\alpha \in (0,1)$ – poziom <u>istotności</u>

(np. $\alpha = 0{,}05$)

(iii) w ten sposób, że

$$P(\{\omega \in \Omega : Z_1(\omega) < \Theta < Z_2(\omega)\}) = 1 - \alpha$$

poziom wiarygodności

Wtedy $\Theta \in (Z_1(\omega_0), Z_2(\omega_0))$ z prawd. $1-\alpha$

Przykład 1

Przypuśćmy, że $X \in N(m, \sigma^2)$, σ^2 znane, estymujemy m.

Wtedy: $$Z_1 = \overline{X}_n - u_\alpha \frac{\sigma}{\sqrt{n}}$$

$$Z_2 = \overline{X}_n + u_\alpha \frac{\sigma}{\sqrt{n}},$$

gdzie $\Phi(u_\alpha) = 1 - \alpha/2$

(Patrz Lista nr 3)

Przykład 2. $X \in N(m, \sigma^2)$, m, σ^2 nieznane, estymujemy m.

$$Z_1 = \overline{X}_n - t_\alpha \frac{S}{\sqrt{n-1}}; \quad Z_2 = \overline{X}_n + t_\alpha \frac{S}{\sqrt{n-1}},$$

gdzie t_α – wartość krytyczna r. t-Studenta $\overset{n-1 \text{ st. sw.}}{\frown}$ dla α

$$P(\{\omega \in \Omega : |t_{n-1}(\omega)| > t_\alpha\}) = \alpha$$

(Patrz Lista nr. 7)

Jak zobaczymy dalej, założenie $X \in N(m, \sigma^2)$ będzie na ogół spełniane w metodzie SPC.

Uwaga. Pozostałe aspekty związane z T.P. i S.M. podamy przy okazji omawiania metody SPC.